

МОДЕЛІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ У СВІТІ

<http://doi.org/10.23939/semi2020.02.086>

© Терлецька В. О., 2020

Досліджено, проаналізовано та оцінено моделі державної підтримки розвитку венчурного бізнесу в світі. Описано та охарактеризовано американську та європейську моделі. Визначено їхні особливості, досліджено спільні та відмінні риси, переваги і недоліки. Розглянуто національні програми розвитку венчурного бізнесу за американською та європейською моделями. Описано категорії в контексті моделей державної підтримки розвитку венчурного бізнесу в світі. Виявлено тенденції та динамічні характеристики венчурного бізнесу. Розглянуто засоби стимулювання розвитку венчурного бізнесу за вищевказаними моделями. Досліджено особливості венчурного бізнесу і в Україні. Визначено можливості та перешкоди для розвитку. Виявлено потребу в активізації державної підтримки розвитку венчурного бізнесу в Україні.

Ключові слова: венчурний бізнес; державна підтримка розвитку венчурного бізнесу; моделі державної підтримки розвитку венчурного бізнесу.

Постановка проблеми

Як показують теоретичні та практичні дослідження щодо формування і впровадження моделей державного регулювання розвитку венчурної діяльності у світі, провідне місце в економіці нинішнього століття належить економічним системам якісно нового технологічного рівня, в яких важливу роль відіграє інтелектуальний ресурс як основний. Тому уряди країн розробляють інноваційну політику, для того щоб забезпечити активізацію інноваційної діяльності та підвищення сприйнятливості економіки до інноваційних процесів.

В умовах динамічного і мінливого середовища функціонування виникає жорстка конкуренція на світовому ринку за здобуття глобальних конкурентних переваг між передовими країнами, такими як США, Японія, та Західною Європою, що ґрунтується на формуванні глобальних конкурентних переваг на основі активізації наукової та інноваційної діяльності. В таких умовах важливого значення набуває розвиток венчурної діяльності, що спеціалізується на наукових дослідженнях, інженерних розробках, створенні та впровадженні нововведень, що пов'язано із високим ступенем ризику. Венчурний бізнес є одним із найважливіших складників інноваційного процесу та перспективним механізмом економічної стабілізації держави, феномен розвитку якого пов'язаний із пріоритетним функціонуванням високотехнологічних та ризикованих галузей. Передові країни вже підтвердили ефективність і результативність венчурного бізнесу, тому доцільно розвивати венчурний бізнес і в Україні. Венчурні інвестиції можуть стати одними із альтернативних джерел фінансування і розвитку бізнесу в Україні, ефективним джерелом фінансового забезпечення наукових розробок та перетворення їх на конкурентоспроможний продукт, що надзвичайно важливо для зовнішньоекономічної торгівлі України на шляху до євроінтеграції. Адже завдяки венчурному капіталу із малих інноваційних компаній вирости такі

гіганти, як HP, Microsoft, Apple, Oracle, Yahoo, Amazon, Google, Intel та ін. Отже, подальший розвиток венчурного бізнесу в Україні особливо актуальний в умовах сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Вагомий теоретичний внесок у сферу венчурного фінансування зробили такі науковці: І. Бланк, С. Володін, О. Гальчинський, О. Гудзинський, М. Дем'яненко, І. Крейдич, О. Поліщук, О. Прокопенко, П. Савлук, Г. Яловий та інші.

Постановка цілей

Дослідити, проаналізувати та оцінити моделі державного регулювання розвитку венчурної діяльності у світі з метою формування і впровадження адекватної моделі державного регулювання розвитку венчурної діяльності в Україні. Дослідити стан і тенденції розвитку венчурного бізнесу в Україні, структуру активів інститутів спільного інвестування за типами фондів. Висвітлити характеристики та порядок функціонування венчурного інвестування в Україні. Виявити можливості та загрози для розвитку венчурного фінансування в Україні й у світі.

Виклад основного матеріалу

Моделі державного регулювання розвитку венчурної діяльності є сукупністю засобів, методів та заходів державного стимулювання венчурної діяльності в країні. Дослідження, аналізування та оцінювання зарубіжного досвіду дають змогу виявити різноманітні моделі розвитку венчурного бізнесу, щоб виокремити ефективні та застосувати для досягнення конкурентоспроможності.

Сьогодні виділяють дві моделі венчурного фінансування – американську та європейську. Вони є принципово різними, а відмінності полягають у ролі держави в інноваційних процесах, переліку секторів фінансування та об'єктів венчурного інвестування. Тому доцільно охарактеризувати вищезазначені моделі.

Як відомо, США лідирують в організації венчурної діяльності, перетворивши її на інструмент реалізації наукових відкриттів і створення основи інноваційної економіки, а венчурне інвестування як альтернативне джерело фінансування бізнесу зародилося в середині 1950 р.

Американська модель венчурного фінансування характеризується доволі великою часткою високотехнологічних компаній у загальній кількості компаній. Пріоритети венчурних інвесторів змінювалися з роками відповідно до зміни пріоритетів у розвитку самих високотехнологічних галузей.

Американські центри венчурного інвестування групуються навколо провідних університетів [1, с. 252], а ключовими позиціями венчурної індустрії США сьогодні є програмне забезпечення, біотехнології, медицина, енергетика та ІТ-послуги.

Головним призначенням держави в США є інтеграція та сприяння взаємодії промислового та наукового секторів. Державі відведена роль “нічного сторожа”, який відчутно не втручається у просування венчурного проекту та виконує законодавче регулювання венчурних процесів, а також стимулює розвиток венчурної індустрії [2, с. 90].

Сьогодні доволі актуальним є унікальний досвід формування та становлення ринку венчурного капіталу в США для країн, що розвиваються.

За даними [1, с. 247], останніми роками у США намітилася тенденція до укрупнення інституційних інвесторів венчурного капіталу, що приводить до підвищення середнього рівня інвестицій в один проєкт. Унаслідок цього виникає дефіцит венчурного капіталу для малих фірм, що належать до компаній на так званій початковій стадії (тобто підприємств, що мають готову продукцію та перебувають на найбільш ранній стадії її комерційної реалізації). У зв'язку з цим спостерігається тенденція заповнення зазначеного сегмента ринку венчурними інвестиціями бізнес-ангелів.

У Європі венчурне фінансування розвивалось на початку 80-х років ХХ ст. Уряди багатьох країн Західної Європи здійснювали політику щодо створення сприятливого середовища для венчурного бізнесу. Важливого значення набуло створення у 1983 р. Європейської асоціації прямого інвестування та венчурного капіталу (EVCA) – спільної ініціативи представників венчурної індустрії та

Європейської комісії. Великого значення також набули національні програми розвитку венчурного бізнесу. Крім національних програм, діє низка міжнародних програм, які реалізує і фінансує Європейська рада. Програму “EuroTech Capital” розроблено з метою створення стимулів для залучення венчурних фондів для інвестування у великі міжнародні проекти у сфері високих технологій. Також діє програма “Joint Venture Phae”, спрямована на стимулювання створення спільних підприємств за участю венчурного капіталу в країнах Центральної та Східної Європи.

Участь урядів європейських країн у венчурному фінансуванні має величезне значення. Частка коштів страхових компаній і пенсійних фондів у венчурному капіталі Європи досягає 35 % інвестицій. Прикладом участі держави у венчурному фінансуванні можуть слугувати так звані фонди фондів, організовані за участю (до 40 %) держави. Найвідоміші з них фонди: UK High Technology Fund (Великобританія), KfW (Німеччина) тощо.

Характерною особливістю європейської моделі є активна позиція держави у венчурному фінансуванні. Держава є прямим інвестором у невеликі венчурні компанії, за допомогою інструментів податкової політики створює сприятливий клімат для функціонування венчурних фірм. За даними [3, с. 102], у Великобританії для венчурних фірм зменшився податок на прибуток (25 %), існує система страхування коштів, витрати на НДДКР списують на собівартість продукції. В Німеччині передбачена податкова знижка на приватні інвестиції у НДДКР (до 7,5 %). У Франції не обкладають податками кошти, вкладені у ризиковані проекти. А фінансування наукових та науково-технічних робіт (ННТР) здійснювалося за рахунок державного бюджету на рівні 0,74 % від ВВП у 2010 р. За даними [4], в Україні фінансування ННТР приблизно удвічі менше, що становить лише 0,34 % від ВВП. Тому впевнено можна сказати, що у європейській моделі венчурного фінансування держава є рушійною силою венчурного бізнесу та стимулювальним фактором, на відміну від приватного капіталу, який домінує у країнах Північної Америки.

За інформацією [1, с. 249], венчурні інвестиції в Європі розміщують практично в усі сектори економіки у порівняно рівних розмірах. На відміну від США, у трійці лідерів за обсягами інвестицій, крім біофармацевтики й енергетики, також сектор бізнес-послуг. Останніми роками відбувається переорієнтація венчурних інвестицій у технологічний сектор, що є загальносвітовою тенденцією для розвинених країн. Що стосується розподілу венчурних інвестицій за стадіями розвитку інноваційних компаній, то загалом у Європі спостерігається схожа зі США тенденція. У 2011 р. 48 % венчурного капіталу припадало на “посівну” і ранні стадії, 52 % – на розширення і пізню стадію. На відміну від США, у Європі значно менші обсяги венчурних інвестицій припадають на “посівну” стадію – 7 % (у США – 11 %), а на ранній стадії європейські венчурні інвестиції на 3 % перевищують обсяги фінансування у США.

Як і раніше, провідним гравцем венчурної індустрії Європи залишається Великобританія (більше ніж 30 % загальноконтинентального обсягу інвестування), на другому місці Франція (близько 15 %), на третьому – Німеччина (13,5 %). До десятивідсоткової позначки за обсягами венчурного фінансування наближаються Швеція і Фінляндія. Ринок венчурного капіталу в Європі доволі розвинений, хоча і на порядок відстає від рівня США [1, с. 249].

Як зазначає Л. Нехорошева, на основі вивчення зарубіжного досвіду модель державного розвитку венчурної діяльності можна розділити на чотири категорії: пряме інвестування державних коштів у інноваційні компанії; інвестування державних коштів через венчурні фонди; змішані програми розвитку венчурної діяльності; гарантійні програми розвитку венчурної діяльності [5].

Пряме інвестування державних коштів у інноваційні компанії передбачає, що держава – її регіональні чи центральні органи на основі конкурентного відбору виділяє фінансові ресурси разом із приватними інвесторами в інноваційні підприємства та проекти в обмін на частку в статутному капіталі таких компаній або надаючи позики таким компаніям. Поряд із іншими інвесторами, держава є власником інноваційних компаній і в перспективі очікує на частку свого прибутку. Недоліками цієї моделі є потреба у значних фінансових ресурсах, можливість підтримувати неперспективні фірми та розкрадання державних коштів чиновниками.

Інвестування державних коштів через венчурні фонди передбачає, що держава створює або державний венчурний фонд, який здійснює прямі інвестиції в інноваційні компанії, або “фонд

фондів”, який розміщує свої кошти в приватних венчурних фондах разом із іншими інвесторами. Державні кошти користуються повною підтримкою уряду та додатковими перевагами. Однак у цих фондів дефіцит кваліфікованих управлінських кадрів, вони менш орієнтовані на прибуток, ніж інші види фондів. Хоча формально такі кошти є комерційними, уряд часто стурбований швидше метою використання інших коштів, ніж досягненням прийнятної прибутковості інвестицій. Створення “фонду фондів”, який є посередником у передаванні фінансових ресурсів від держави до приватних венчурних фондів, дає змогу уникнути цих недоліків.

Змішані програми розвитку венчурної діяльності спираються на те, що держава створює змішаний державний венчурний фонд, беручи участь у створенні інших венчурних фондів разом із іншими інвесторами (банками, підприємствами тощо) та здійсненні прямих інвестицій в інноваційні фірми [6].

Гарантійні програми розвитку венчурної діяльності відображають ситуацію, коли держава надає гарантії венчурним інвесторам для компенсації можливих втрат, пов’язаних із венчурними інвестиціями в малі інноваційні підприємства. Ці гарантії можуть бути реалізовані як у вигляді гарантій за кредитами, позиками, так і у вигляді повернення втрачених інвестицій із наданням венчурним інвесторам певних податкових пільг.

Вибір моделі державного регулювання розвитку венчурної діяльності, конкретної державної програми розвитку венчурної діяльності залежить від таких факторів: можливостей державного бюджету, цілей економічної політики держави та рівня розвитку ринку [5].

Головною проблемою упровадження інноваційної системи розвитку економіки в Україні є проблемне фінансове забезпечення інноваційних проєктів із високим ступенем ризику, що перешкоджає участі традиційного позичкового капіталу в фінансуванні ризикових інноваційних проєктів, тому на “допомогу” приходять венчурне фінансування. В Україні діяльність венчурних фондів представлена функціонуванням інститутів спільного інвестування (ІСІ). За даними [7], ІСІ в Україні представлені корпоративними інвестиційними фондами і пайовими інвестиційними фондами. Інвестиційні фонди в Україні почали діяти у 1994 р., проте термін “корпоративний інвестиційний фонд” з’явився в українському законодавстві лише в 2001 р. із набранням чинності Закону України “Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)”. Сьогодні функціонування корпоративних інвестиційних фондів регламентує Закон України “Про інститути спільного інвестування” від 5.07.2012 р. № 5080-VI, що набрав чинності 1.01.2014 р. Вагома частина активів КУА у 2006–2018 рр. в Україні зосереджена у венчурних ІСІ, які акумулюють значні кошти. Також варто зазначити, що за 2018 р. зросла частка активів як венчурних ІСІ, так і закритих (крім венчурних ІСІ) ІСІ, а саме: венчурні активи в управлінні КУА за 2017 р. досягли 255242 млн грн, а за 2018 р. – 296572 млн грн [8–10]. Отже, з 2017 р. до 2018 р. обсяг активів зріс на 41330 млн грн, проте частка активів венчурних ІСІ у загальній структурі активів з 2017 р. до 2018 р. зменшилася з 96,75 % до 94,65 %, тобто на 2,1 %. Натомість частка активів закритих (крім венчурних ІСІ) ІСІ за 2017–2018 рр. зросла на 2,1 % і вже у 2018 р. досягла 16583 млн грн. Обсяг активів таких фондів зріс на 8161 млн грн. Залежно від порядку ведення діяльності ІСІ можуть бути відкритого, інтервального та закритого типів. На 30.09.2019 р. у структурі активів венчурних ІСІ переважали інші активи (зокрема ДЗ та КП) (86,34 %), а незначну частку становлять акції (3,54 %), нерухомість (3,13 %), облігації підприємств (2,84 %) та векселі (2,63 %). Венчурні ІСІ переважно організовують у формі товариства із обмеженою відповідальністю (ТОВ). Саме така форма вважається найприйнятнішою для здійснення інвестування венчурним капіталом, а процес формування венчурного ІСІ називається “збирання інвестицій для фінансування ризикових проєктів”. Найбільшу частку ринку займають ТОВ “КУА “ІНВЕСТИЦІЙНІ ПАРТНЕРИ” (9,12 %), ТОВ “КУА АПФ “УКРАЇНСЬКІ ФОНДИ” (5,08 %) та ТОВ “КУА “Крістал Ессет Менеджмент” (4,56 %) [11].

В Україні існує достатньо розвинена, однак де факто малоефективна інноваційна інфраструктура, до якої входять інноваційні центри, науково-дослідні інститути, інноваційні бізнес-інкубатори, трансфер технологій, регіональні центри науки, інновацій та інформатизації та інші інституції, які мали сприяти розвитку інноваційного потенціалу держави, проте цього не сталося [12, с. 30].

За даними [10; 13, с. 1], під час формування системи фінансування інноваційної діяльності необхідно брати до уваги об'єктивні труднощі переходу України до інноваційної моделі економічного розвитку, спричинені дефіцитом інвестиційних ресурсів і високими макроекономічними ризиками інвестування.

Варто зазначити, що венчурний бізнес в Україні перебуває на початковій стадії розвитку і його роль у фінансовій системі незначна. Для розвитку вітчизняної венчурної діяльності та припливу іноземних інвестицій потрібно забезпечити: сприятливі умови інноваційного клімату, сприяти стабільному зростанню макроекономічних показників удосконалювання структури народного господарства, забезпечити відповідність міжнародним нормам та незмінність правової бази, легкий вхід і вихід з ринку; відсутність бар'єрів на шляху руху товарів і факторів виробництва, ефективність податкової системи, стабільність політичної ситуації.

За даними [14, с. 88; 15], згідно з експертним висновком Інституту економіки та прогнозування НАН України, в нашій країні збільшення капіталізації венчурних фондів на цьому етапі розвитку не приводить до адекватного зростання інвестиційних потоків у інноваційні сектори економіки: спеціалізація венчурних фондів на інвестиціях у новостворені інноваційні підприємства для України є винятковою.

Згідно із джерелом [1, с. 103], в Україні потенціал венчурного підприємництва в сфері інвестиційно-інноваційної діяльності використовується недостатньо, що пояснюється неефективністю механізмів державної підтримки. На відміну від зарубіжної практики господарювання, де перелік відповідних заходів державного сприяння доволі широкий, в Україні розвиток венчурного підприємництва стимулюють переважно наданням податкових пільг. Тому варто переглянути принципи державного сприяння розвитку венчурного бізнесу, зосередивши увагу на впровадженні довгострокових пріоритетів державної інноваційної політики, систематичному використанні різних форм і методів державного регулювання відповідної діяльності. На цьому ґрунті створюються можливості забезпечення цілеспрямованості такої підтримки, послідовність упровадження заходів для її реалізації.

Висновки

Отже, венчурний бізнес є важливим інструментом інвестування підприємств, розвиток яких пов'язаний зі значним ризиком, з одночасною можливістю отримання великих прибутків, та одним із реальних і доступних джерел фінансування малих високотехнологічних фірм, що займаються розробленням і упровадженням нових прогресивних технологій, надійною й дієвою альтернативою позиковому фінансуванню, що орієнтоване не на наявні, а на майбутні активи компанії, що розвивається. В Україні венчурний бізнес перебуває на початковій стадії розвитку і його роль у фінансовій системі незначна. Для становлення і функціонування венчурного підприємництва в Україні необхідно створити індустрію венчурного фінансування, яка б виступала складовою господарського механізму і розвивалась відповідно до потреб інноваційного виробництва. Для розвитку вітчизняної венчурної діяльності та припливу іноземних інвестицій потрібні: забезпечення сприятливих умов інноваційного клімату, сприяння стабільному зростанню макроекономічних показників удосконалювання структури народного господарства, забезпечення відповідності міжнародним нормам та незмінність правової бази, легкість входу і виходу з ринку; відсутність бар'єрів на шляху руху товарів і факторів виробництва, ефективність податкової системи, стабільність політичної ситуації.

Перспективи подальших досліджень

Наступна стаття стосуватиметься державного регулювання розвитку венчурного бізнесу в Україні. Заплановано визначити напрями державного регулювання розвитку венчурного бізнесу в інвестиційній сфері, проаналізувати світовий досвід венчурного бізнесу як важливої складової інноваційної економіки та запропонувати комплекс заходів, які дадуть змогу сформувати сприятливі умови для розвитку венчурного бізнесу в Україні.

1. Національна модель неоіндустріального розвитку України (2016): [монографія]. Київ. Available at: <https://books.google.com.ua/books>
2. Козієнко І. С. (2013). Формування та розвиток американської моделі венчурного фінансування. *Наука і правоохорона*, № 4, С. 89–93.
3. Поліщук О. А., Поліщук О. Т. (2017). Моделювання системи розвитку венчурної індустрії на основі світового досвіду. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки*. Житомир, № 4 (82), С. 103–110.
4. European Venture Capital Assosiation. Available at: <http://www.evca.org>.
5. Нехорошева Л. Н. Модели государственного регулирования развития венчурной деятельности: мировой опыт и проблемы стран СНГ. Available at: http://iee.org.ua/files/alushta/32-nehorosheva-modeli_gos.pdf
6. Нехорошева Л. Н., Егоров С. А. (2006). Модели государственного регулирования развития венчурной деятельности: мировой опыт и проблемы стран СНГ. *Проблемы и перспективы инновационного развития экономики: материалы XI Междун. науч.-практ. конф. и первого инновационного форума государственных участников СНГ*. Алушта, 10–16 сентября 2006 г. Москва–Київ–Симферополь–Алушта. Available at: <http://iee.org.ua/ru/datailed/news/28>.
7. Пропозиції щодо розвитку венчурної діяльності у цьому розділі надано відповідно до рекомендацій експертів проекту ЄС “Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні”. Заключний звіт про виконання проекту ЄС “Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні – Проект ЄС EuropeAid/127694/C/SER/UA”, 29 липня – 28 жовтня 2011 р. Додаток 11(Е), С. 440–480.
8. KPMG. Available at: <https://home.kpmg/ua/uk/home.html>
9. Інвестиційні партнери управління активами. Available at: <http://ip-am.com.ua/ua/isi/classification>
10. УАІБ. Available at: <https://www.uaib.com.ua/>
11. Кузьмін О. Є., Терлецька В. О. (2020). Венчурний бізнес в Україні: активи, управління та перспективи розвитку. *Economics. Scientific journal Virtus*, February 41, pp. 243–248.
12. InVenture. Available at: <https://inventure.com.ua/>
13. “Інноваційна Україна – 2020”: основні положення національної доповіді / В. Геєць, академік НАН України. Розділ 5. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку. Available at: http://www.nas.gov.ua/siaz/Ways_of_development_of_Ukrainian_science/article/15086.2.032.pdf
14. Кузнєцова І. С. (2008) Інститут венчурних інвестицій: стан та перспективи розвитку в Україні. *Наука та інновації*, Т 4, № 1, С. 87–95.
15. Інноваційна Україна 2020: національна доповідь (2015) / за заг. ред. В. М. Гейця та ін. К.: НАН України, 336 с.

1. Natsionalna model neoindustrialnoho rozvytku Ukrainy (2016) [National model of neo-industrial development of Ukraine]. K. Retrieved from: <https://books.google.com.ua/books>
2. Koziienko I. (2013). Formuvannia ta rozvytok amerykanskoi modeli venchurnoho finansuvannia [Formation and development of the American model of venture financing]. *Nauka i pravookhorona*, 4, pp. 89–93.
3. Polishchuk O. A. & Polishchuk O. T. (2017). Modeliuvannia systemy rozvytku venchurnoi industrii na osnovi svitovoho dosvidu [Modeling of the venture industry development system based on world experience]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu [Ekonomiczni nauky. Zhytomyr]*, 4 (82), pp. 103–110.
4. European Venture Capital Assosiation (2020). *Yevropeiska asotsiatsiia venchurnoho kapitalu [European Venture Capital Assosiation] IE*.
5. Nekhorosheva L. N. Modely hosudarstvennoho rehulyrovanyia razvytyia venchurnoi deiatelnosti: myrovoi opyt y problemy stran SNH [Models of state regulation of venture activity development: world experience and problems of CIS countries]. Retrieved from: http://iee.org.ua/files/alushta/32-nehorosheva-modeli_gos.pdf
6. Nekhorosheva L. N. & Ehorov S. A. (2006). Modely hosudarstvennoho rehulyrovanyia razvytyia venchurnoi deiatelnosti: myrovoi opyt y problemy stran SNH [Models of state regulation of venture activity development: world experience and problems of CIS countries]. *Problemy y perspektivy ynnovatsyonnoho razvytyia ekonomyky*:

materyaly XI Mezhdun. nauch.-prakt. konf. y pervoho ynnovatsyonnoho foruma hosudarstv-uchastnykov SNH. Alushta, 10–16 sentiabria 2006 h. Moskva–Kyev–Symferopol–Alushta. Retrieved from: <http://iee.org.ua/ru/datailed/news/28>.

7. Propozytsii shchodo rozvytku venchurnoi diialnosti u tsomu rozdili nadano vidpovidno do rekomendatsii ekspertiv proektu YeS “Vdoskonalennia stratehii, polityky ta rehuliuвання innovatsii v Ukraini”. Zakliuchnyi zvit pro vykonannia proektu YeC “Vdoskonalennia stratehii, polityky ta rehuliuвання innovatsii v Ukraini” [Proposals for the development of venture activity in this section are provided in accordance with the recommendations of experts of the EU project “Improvement of strategies, policies and regulation of innovation in Ukraine”. Final report on the implementation of the EU project “Improvement of strategies, policies and regulation of innovation in Ukraine”]. Proekt YeS EuropeAid/127694/C/SER/UA”, 29 lypnia – 28 zhovtnia 2011 r. Dodatok 11(E), pp. 440–480.

8. KPMG. Retrieved from: <https://home.kpmg.ua/uk/home.html>

9. Investytsiini partnery upravlinnia aktyvamy. Retrieved from: <http://ip-am.com.ua/ua/isi/classification>

10. UAIB. Retrieved from: <https://www.uaib.com.ua/>

11. Kuzmin O. I. & Terletska V. O. (2020). Venchurnyi biznes v Ukraini: aktyvy, upravlinnia ta perspektyvy rozvytku [Venture business in Ukraine: assets, management and development prospects]. *Economics: scientific journal Virtus*, February 41, pp. 243–248.

12. InVenture. Retrieved from: <https://inventure.com.ua/>

13. “Innovatsiina Ukraina – 2020”: osnovni polozhennia natsionalnoi dopovidi V. Heiets, akademik NAN Ukrainy. Rozdil 5. Finansove zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku. Retrieved from: http://www.nas.gov.ua/siaz/Ways_of_development_of_Ukrainian_science/article/15086.2.032.pdf

14. Kuznietsova I. S. (2008). Instytut venchurnykh investytsii: stan ta perspektyvy rozvytku v Ukraini [Venture investment institute: status and prospects of development in Ukraine]. *Nauka ta innovatsii*, 4, No. 1, pp. 87–95.

15. Heits V. M. (2015). Innovatsiina Ukraina 2020: natsionalna dopovid [Innovative Ukraine 2020]. NAN Ukrainy, 336 p.

V. Terletska

Lviv Polytechnic National University

MODELS OF STATE SUPPORT VENTURE BUSINESS DEVELOPMENT IN THE WORLD

© Terletska V., 2020

According to the theoretical and practical researches for the formation and implementation of models of state regulation of the venture capital in the world, the leading role in the economy of this century belongs to the economic systems of a qualitatively new technological level, in which intellectual resources play an important role. Therefore, governments develop innovation policies to ensure the intensification of the innovation and increase the perception of the economy to the innovation processes.

There is fierce competition in the global market for global competitive advantages in conditions of the dynamic and variable environment operation between advanced countries such as the United States, Japan and Western Europe, based on the formation of global competitive advantage through the intensification of the scientific and innovative activities. In such conditions becomes important development of the venture activity, which specializes in researching, engineering, creation and implementation of innovations that associated with a high degree of risk.

Venture business is one of the most important components of the innovation process and is a promising mechanism for economic stabilization of the state. Venture business is associated with the priority development of high-tech and risky industries of economy.

Leading countries have been confirmed the efficiency and effectiveness of venture business, so it is advisable to develop venture business in Ukraine. Venture capital can become one of the alternative sources of the financing and business development in Ukraine, an effective source of financial support for scientific developments and their transformation into a competitive product, which is extremely important for the foreign trade in in Ukraine on the path to European integration.

Models of state regulation of the venture activity development are a set of means, methods and measures of state stimulation of the venture activity in the country. Research, analysis and evaluation of

the foreign experience allow to identify a various models of development of the venture business in order to identify effective and apply to achieve competitiveness.

Today there are two models of the venture financing. These are American and European models. They are fundamentally different. The differences are the role of the state in innovation processes, the list of sectors financing and the venture capital objects.

The models of the state support of the venture business development in the world have been investigated, analysed and evaluated in article. American and European models have been described and characterized. Their features are defined. The general and distinctive features, advantages and disadvantages this models have been investigated. National programs of the venture business development according to American and European models have been considered. In models in context of state support of the venture business development in the world the categories have been described. Trends and dynamic characteristics of the venture business have been revealed. Means of stimulating the development of the venture business according to the above models have been considered. The peculiarities of the venture business in Ukraine have been studied. Opportunities and obstacles to the development of the venture business in Ukraine have been identified. The need to intensify state support for development of the venture business in Ukraine has been identified.

Key words: venture business; state support of the venture business development; models of state support of the venture business development.